

Points of Intervention: Systems thinking led by design as an approach to conflict by Elis Mendoza
Mendoza Ph.D. candidate in Architecture History and Theory, Princeton University

The refugee, as an architectural subject and client, has recently been the center of attention in architecture scholarship and design; in part corollary to the acknowledgment of a disciplinary neglect in favor of linguistic and formal experimentations that came with postmodernism.¹ The relationship between humanitarianism and design, however, although not critically addressed, has been a continuous one. My research examines how the first generation of humanitarian architects, that made the refugee its central subject, gave rise to a whole new design movement during the Cold War. If the Cold War was a war of ideas, and as the United Nations took on the challenge of rehousing people displaced by conflict or natural disasters, concepts like “shelter” and “refugee” needed to be challenged and entirely redefined. In this context, a group of highly skilled designers, a sort of new technocratic generation, stepped into this global context.

Their intervention into the field emulated what Buckminster Fuller had called “comprehensive designer,” a figure that could step outside of the bureaucratic apparatus of state politics and with the knowhow to read the system underneath the problem.² This new kind of designer was to create a cross-pollination environment between disciplines and to become a “human translating tool” towards political and economy structures. In humanitarianism, this type of new universal expert was best exemplified by Frederick C. Cuny, an American urban designer and disaster specialist, who worked in more than fifty missions and playing a key role in developing policy and procedures for international organizations that included UNHCR, UNPROFOR, UNRWA, Oxfam, IRC, and Red Cross.

As a “humanitarian designer,” Cuny not only brought with him an interdisciplinary fixation, inherited from the Cold War research centers that originated at MIT, but also many of its disciplinary discourses and debates which ended up infiltrating what Didier Fassin has called the “government” of the “second humanitarian era.”³

---

¹ In 2014, the Pritzker award, the most coveted architectural prize, recognized the work of Shigeru Ban, whose work was described at the award press announcement as “inventive and resourceful design approach for his extensive humanitarian efforts.” The Museum of Modern Art has recently presented the exhibition “Insecurities: Tracing Displacement and Shelters” which opened on October of 2016 accompanied by a series of short essays and two round tables. The exhibition showed an array of design solutions and engagements and attempted to make a case of design as a visual medium through which the refugee condition could be addressed. MoMA, (2016, February 13) *Insecurities: Tracing Displacement and Shelter*. Retrieved from <https://medium.com/insecurities> Other events around refugees and displacement have flowed after MoMA, including those at CUNY and e-flux, the former by presenting a round table entitled “The Camp and the City,” and the latter by starting a research project into the heritage preservation of the Palestinian Camps. See Alessandro Petti, (2017, February 22) *The Architecture of Exile*. Retrieved from <http://www.e-flux.com/architecture/refugee-heritage/99756/the-architecture-of-exile-iv-b/>

² Fuller, Richard Buckminster, and Robert W. Marks. *Ideas and integrities*. Prentice-Hall, Incorporated, 1963.

³ Didier Fassin, “Humanitarianism Non-Governmental Governments,” in *Nongovernmental politics*, ed. Michel Feher (New York :: Zone Books ;, 2007).

This new hybrid institutional culture soon gave way to “design thinking,” and evolution of systems-thinking in which the environment in its totality could be analyzed as a closed system to locate specific points that could effect strategic change. Cuny called these “points of intervention,” a method that attempted to localize sudden breaks in the local social, economic and urban structures to effectively tackle an emergency. Cuny famously coordinated the water purification system project in Sarajevo with the funding of the Open Society Institute and the International Rescue Committee.

The water project became one of the most famous examples of international aid, PR manipulation, and local politics, and thus set a parameter in framing future interventions. Therefore, this project acts as the centerpiece of this research allowing for the analysis of the complex power matrix in war and emergency sites administered by the international government (other examples I am looking at in my research are the Biafran famine and the Iraq war as examples of the complex role of humanitarian aid). The water project was designed to provide water to over a 100,000 people, together with this plan Cuny created a seed distribution program to elevate the quality of alimentation during the siege, and a gas project in which the residents would dig ditches 1.5 meter-deep to create a new gas network to tap into the gas line that supplied the city of Zagreb.

The focus on media of the OSA allows for the development of another side of the research differs from traditional institutional archives. My plan for the OSA archives was to elaborate a sorts of context mapping of the historical moment in which this history unfolds. With the advent of the ‘global refugee’ humanitarianism became a propaganda to simultaneously demand or reject an international aid agenda (often coupled with international intervention), and the refugee camp became one of its most pervasive images. The material at OSA, therefore, served a double purpose. On one side to trace the expansion and advent of the cold war refugee by providing extensive historical and media reference through the **Forced Migration Project [HU OSA 124]**, and the **Radio Liberty (RFE/RL) [HU OSA 300]** collections. On the other, to analyze the Sarajevo siege as a case study of “systems thinking” and media as two strategies aiming at the redefinition of the citizenry of Sarajevo. I analyzed this premise through the collections pertaining to the Balkan wars including the **Records of the International Human Rights Law Institute Relating to the Conflict in the Former Yugoslavia OR “Bates file” [HU OSA 304]**, and the monitoring of the **Yugoslav [HU OSA 308]**, **Bosnia-Herzegovina [HU OSA 309]** and **Croatian [HU OSA 310] televisions**, among others.

Sarajevo became a war for public portrayal in which all sides used the figure of the sieged resident to their advantage. Looking at the **“Bates Files” [HU OSA-304]** the history of PR agencies propaganda unfolds into a clear pattern. The Bates file documented efforts by Wise Communications, a PR agency hired by the Serbian American Association, to influence the American congress that atrocities were being committed against their citizens by Muslim

generals. In the same way, Rudder Finn and Hill & Knowlton represented the Bosnian Muslims and Bosnian military respectively, and their many attempts to control the news appears also in the **OSI New York collection [boxes 1-3, 9,11]** in describing Soros/IRC/Intertect water project for Sarajevo, and in the extensive record they kept on cables sent from the field and media portrayal of the same incidents which can be found in the **Records of the International Monitor Institute [HU OSA 350]**. By following this line of research, I intend to make apparent the complex negotiations that happen behind any plan for aid and humanitarian intervention, the carving of “safe zones” the creation of grey and black markets, and the redistribution of power and authority.

My experience at OSA was enriched not only by the access to its extensive catalogue, but through the contact with a great community of researchers, especially through the support of Csaba Szilagyi, who suggested new paths and material, and who generously put me in contact with people working at OSI during the Sarajevo siege.

Gazeta Magazyn (Warsaw) Jan. 19, 94

PORTRETY

PRAKTYCZNY CZŁOWIEK OD KATASTROF

Sarajevo nie jest bynajmniej pierwszą katastrofą w karierze Freda Cuny – pierwsza była Biafra, rok 1969. Nie jest też katastrofą najstraszniejszą. Ten wąpłiwy zaszczyt przyszyłby on raczej Bangladeszowi, rok 1975, gdy w czasie pakistańskiej wojny domowej przez granicę do Indii napływało 80 tysięcy nowych uchodźców dziennie. Ani nawet najciekawszą. Ten tytuł Cuny rezerwuje dla operacji w Etiopii w roku 1990, gdzie z całą swoją ekipą wypracował sposób, jak zahamować klęskę głodu inaczej niż przez sprowadzanie żywności (wykupował nakręcając spekulację żywnością nawis inflacyjny z oddalonych o setki mil rynków, likwidując w ten sposób prawdziwą przyczynę głodu). I też nie w Sarajewie wykazał się Cuny największą skutecznością. Na przykład w opętanej wojną domową Sri Lance w 1991 roku jego ekipa zdołała w przededniu interwencji armii hinduskiej uspokoić na jakiś czas sytuację, oferując tamtejszym rolnikom pomoc w podniesieniu opłacalności upraw i zakładaniu spółdzielni produkcyjnych, znajdujące miliony ludzi sensowniejsze zajęcie niż wzajemne zaryzanie się. W Kurdystanie wiosną

Ekipa Freda Cuny'ego przywiozła do Sarajewa tony różnorodnych nasion. Dalo to początek tysiącom miniogródków w doniczkach, czajnikach, na balkonach, i w każdej dostępnej szparze, a następnie przerodziło się w szaleństwo domowego przetwórstwa

1991 roku był uczestnikiem grupy, która wymyśliła, jak bezpiecznie sprowadzić z gór 400 tysięcy przerażonych wiekierów i umożliwić im powrót do swoich domostw w ciągu sześciu tygodni. Ale Sarajevo może się okazać najbardziej wzruszającą i emocjonującą ze wszystkich katastrof, którym Cuny stawiał czoło. W każdym razie tak wywnioskowałem ze szczególnej – jak sam przyznał – niezwy-

czajnej w niego namiętności, z jaką opowiadał o całej sprawie, gdy udało mi się, korzystając z jego chwilowego pobytu w Nowym Jorku, zamienić z nim kilka słów.

Zamiast szlachetnych intencji

W pewnej chwili naszą rozmowę przerwano, by wziąć z niego miarę na smok, sztyt na uroczystą kolację, która miała się odbyć jeszcze tego samego wieczoru na cześć Międzynarodowego Komitetu Pomocy, sponsorującego, ze specjalnego funduszu finansisty George'a Sorosa, działalność Cuny'ego w Sarajewie. Cuny jest potężnym, choć niezbyt wysokim Teksanczykiem. Mówią o nim często „Red Adair pomocy humanitarnej”, przywołując postać innego Teksanczyka, największego w świecie specjalisty od gaszenia wielkich pożarów szybów naftowych. Cuny komentuje z uśmiechem, że w samym Teksasie z reguły odrzucają go, jako obcego, za interwencjonalizm zaprzątnięt i zainteresowań, gdy tymczasem w każdym innym miejscu na ziemi przylega do niego natychmiast etykieta teksańskiego kowboja. W rzeczywistości,

przedsiębiorstwo dochodowe. Cuny zauważył bowiem, że zarówno krajowe, jak i międzynarodowe, tak rządowe jak i pozarządowe organizacje humanitarne nieskoro są do słuchania, a co dopiero wykorzystania rad i ekspertyz, za które nie zapłaciły. Co oczywiście nie znaczy, by jego firma miała jakieś wielkie zyski, ani też, że ktokolwiek decydowałby się na ten rodzaj działalności z pobudek materialnych. Przez lata Cuny i jego ludzie wypracowali styl, który nad szlachetne intencje stawia solidne przygotowanie techniczne.

– Już w Bisfizie, a od tego czasu nie się nie zmieniło, zdumiało mnie, że wiadomość o katastrofie wywołuje standardowy odruch mobilizowania przede wszystkim lekarzy i leków, zamiast inżynierów i sprzętu technicznego. Tymczasem, czy nie lepiej – powtarza nieustraszenie Cuny – zamiast rzucać się do walki z nieuniknionymi skutkami zalamania się systemu sanitarnego, skupić się przede wszystkim na naprawie sieci kanalizacyjnej?

Może właśnie dzięki temu zdecydowanie praktycznemu nastawieniu na rozwiązywanie konkretnych proble-

DLA MIESZKAŃCÓW SARAJEWA SZCZĘŚLIWIE UCZĄLIWIĄ JEST KONIECZNA OPUSZCZANIE BEZPIECZNYCH DOMÓW W POSZUKIWANIU ŻYWIŚCIA I WODY

rozwiązania było więc znalezienie możliwie szybkiego i skutecznego sposobu na dostarczenie im do domów tego, czego potrzebują, tak by nie byli zmuszeni wychodzić.

Z dostawą do domu

Sprawa wody Sarajewo – to była pierwsza rzecz, na którą Cuny i jego ekipa zwrócili uwagę – rozciągnęło się przez wieki wzdłuż rzeki płynącej od wschodu. Zachodnia część miasta leży o 30 metrów niżej niż

CO ZA WSPANIAŁE UCZUCIE!

Szanowni Państwo!

Właśnie otrzymałam Świadectwo ukończenia kursu "Angielskiego dla początkujących" w ESKK. Świadomość, że potrafiłam pokonać własne słabości i ukończyć kurs w zamierzonym okresie, to wspaniałe uczucie! Zawsze chciałam to w dużej mierze oparciu, jakie znalazłam u mojego Nauczyciela, oraz wzorowej organizacji procesu nauki, jaką zapewnia Wasza Szkoła. Zawsze w porę dostarczone materiały lekcyjne, pełna informacja finansowa, ciekawe Magazynu

Article found in the OSI New York Files. Box 27. Open Society Archives, Budapest, Hungary.